

Kent, Mekân, Sınır ve Kimlik: Türkiye’de Kentsel Kimliklerin İnşasında Kentsel Sınırların Rolü

City, Space, Border and Identity: The Role of Urban Borders in the Construction of Urban Identities in Turkey

Kerem ÖZBEY¹

Öz

Bu çalışma, kentsel kimliklerin inşasında kentsel sınırların rolünü anlamayı amaçlamaktadır. Bu amaç doğrultusunda Türkiye’deki kentlerin kimliklerinden örneklerle kent, mekân, sınır ve kimlik ilişkisi anlaşılmasına çalışılmıştır. Kentsel mekânda kimliklerin nasıl inşa edildiği, kentsel sınırların kentsel kimliklerin inşasında nasıl bir role sahip olduğu, Türkiye’de kentsel sınırların kentsel kimliklerin inşasında ne tür örnekler sunduğu ve kentsel sınırlar üzerinden kentsel kimliklerin inşasının hangi boyutları ortaya çıkardığı bu çalışmanın temel sorunsalını oluşturmaktadır. Bu sorunsal çerçevesinde, çalışmada, kentsel kimlikler ile kentsel sınırlar arasındaki ilişkinin dört farklı boyutunun olduğu anlaşılmıştır. Kentsel kimliklerin kentsel sınırlar üzerinden şekillendiği, her kentin kendisini diğerlerinden ayırdığı, biricik hale getirdiği ve yüceltirdiği gözlenmiştir. Kentsel sınırların göç ve kentleşme başta olmak üzere kentsel kimliklerdeki toplumsal süreçlerin bir yansıması olduğu görülmüştür. Kentsel kimliklerin yayılması karşısında kentsel sınırların daralan mekânlara dönüştüğü tespit edilmiştir. Kentsel sınırların kentsel kimliklerin iç içe geçtikleri ve çatıştıkları mekânlar haline aldığı anlaşılmıştır. Bu bağlamda, Türkiye’de kentsel kimliklerin ortaya koyduğu deneyimler, kentsel kimliklerin inşasında kentsel sınırların merkezi bir role sahip olduğu sonucunu ortaya koymuştur.

Anahtar Kelimeler: Kent, Mekân, Sınır, Kentsel Kimlik, Kentsel Sınırlar

ABSTRACT

This study aims to understand the role of urban borders in the construction of urban identities. For this purpose, it has been tried to understand the relationship between city, space, border and identity with examples from the identities of cities in Turkey. The main focus of this study is how identities are constructed in urban space, what role urban borders play in the construction of urban identities, what kind of examples the urban borders present in the construction of urban identities in Turkey, and what dimensions the construction of urban identities through urban borders reveal. Within this framework, it has been understood that there are four different dimensions of the relationship between urban identities and urban borders in the study. It has been observed that urban identities are shaped through urban borders, and each city distinguishes itself from others, makes itself unique and again, exalts itself. It has been seen that urban borders are a reflection of social processes in urban identities, especially migration and urbanization. It has been determined that urban borders have turned into narrower spaces in the face of the spread of urban identities. It has been understood that urban borders have become spaces where urban identities are intertwined and conflicted. In this context, the experiences of urban identities in Turkey have revealed that urban borders have a central role in the construction of urban identities.

Keywords: City, Space, Border, Urban Identity, Urban Borders

¹ Corresponding Author: (Doç.Dr.) Artvin Çoruh Üniversitesi Fen-Edebiyat Fakültesi Sosyoloji Bölümü, ozbey-kerem@hotmail.com
ORCID: 0000-0001-8824-359X

GİRİŞ:

Kentler, modern toplumların örgütlendikleri mekânlardır. Modernlikle birlikte meydana gelen değişimler kentlerde tezahür etmekte ve kentleri etkisi altına almaktadır. Kentsel mekânlarda meydana gelen değişimler kentlerin kimliklerini şekillendirdiği gibi kentleri sahip oldukları özellikler açısından da birbirinden ayırmaktadır. Kentsel kimlikler, kentleri nev-i şahsına münhasır bir mekâna dönüştürmekte ve onu sahip olduğu özellikler açısından yüceleştirmektedir. Her kent kendisini biricik olarak görmekte ve kendisini eşsiz kılacak niteliklere atıfta bulunmaktadır. Kentlerin sahip olduğu kimlikler bitmiş gerçeklikler değil, daha ziyade düşüncelerin, deneyimlerin, anlamlandırmaların, yapıp etmelerin bir ürünü olarak şekillenmekte, bireysel ve toplumsal ilişki ve etkileşimlerin bir yansıması olarak belirmektedir. Kentsel kimlikler, dönemsel farklılıklara, toplumsal, ekonomik, siyasal ve kültürel ilişki tarzlarına, içinde bulunulan koşullara göre yeniden üretilen yapılardır.

Türkiye’de kentlerin en başta gelen özelliği, tarihselliğidir. Anadolu’daki kentlerin her birinin diğeriyle benzer, ortak ya da farklı bir tarihsel süreci bulunmaktadır. Bu süreci kentsel mekânlarda yer alan tarihsel yapılardan anlamak mümkündür. Kentlerin tarihselliği, onun kimliğinin temellerini oluşturmasında, dönemlere, koşullara ve bağlamlara göre yeniden üretilmesinde önemli bir temel sunmaktadır. Kentler, tarihsel-toplumsal, ekonomik, siyasal, kültürel süreçlerin bir toplamıdır. Anadolu’daki kentlerin binlerce yıllık bir geçmişe sahip olması, farklı kültür ve medeniyetlere ev sahipliği yapmış olması, çok sayıda devletlerin yönetimini içermesi, değişik kültürel geleneklere sahip olması, modernleşme süreçlerini deneyimlemesi ve günümüz dünyasındaki küresel kentlerin özelliklerini taşıması sebebiyle, kent kimliğinin oluşması çok katmanlı, sıkı sıkıya bağlanmış ve karmaşık boyutlara sahiptir. Geçmişten günümüze devreden bu özellikler, Türkiye’de kentlerin kimliklerinin inşasında çok merkezi bir yer tutmaktadır. Kentsel kimliklerin inşasında da kentsel mekân ve onu çevreleyen kentsel sınırlar önemli rollere sahip olmuştur.

Türkiye’nin kentleri bir taraftan kimliklerini tarihsel, toplumsal, kültürel, siyasal, ekonomik gibi nedenlere bağlı olarak inşa ederken, diğer taraftan da kentsel mekân, kentsel coğrafya ve kentsel sınırlar çerçevesinde de inşa edilmektedir. Kentsel sınırların neyi sembolize ettiği, kentsel kimliklerin inşasında kentsel sınırların nerede yer aldığı, kentsel mekândaki toplumsal süreçlerin kentsel sınırlara nasıl yansıdığı, kentsel kimliklerin yayılması karşısında kentsel sınırların nasıl daralan mekânlar haline aldığı, kentsel sınırların kentsel kimliklerin iç içe geçtiği ve çatıştıkları mekânlara nasıl dönüştüğü bu çalışmanın temel sorunsalını oluşturmaktadır. Bu sorunsal çerçevesinde, çalışmada, Türkiye’de kentsel sınırlar, kentsel kimliklerin inşa edildiği mekânlar olarak, kentsel mekândaki toplumsal süreçlerin bir yansıması olarak, yayılan kentsel kimliklerin daralan mekânları olarak ve kentsel kimliklerin iç içe geçtiği ve çatıştığı mekânlar olarak dört farklı bağlamda anlaşılmaya çalışılmıştır.

1. Kent: Kimlik, Mekân ve Sınırlar

Kentler, sanayi, ticaret ve hizmet gibi ekonomik etkinliklerin yer aldığı, nüfusun tabakalalara ayrıldığı, mesleki farklılaşmanın görünür hale geldiği, farklılıkları olan hemen her toplum üyesinin kendisinden bir şey bulduğu, her türden yapıp etmelerimizin zihinsel/düşünsel arka planına ev sahipliği yapan mekânlardır (Balçioğlu, 2007; Şentürk, 2016; Aytaç, 2017). Kentler bir toplumsal kümenin ürününü simgelemektedir (Laborit, 1990). Bu açıdan kentler kimlikli yapılar olup, kendine özgü bir kimlik, kişilik, imaj ve yaşam biçimine sahiptir (Alver, 2017). Kimlik, bir nesnenin tanımlanmasını, diğer şeylerden ayrıştırılmasını ve bir varlık olarak kabul edilmesini gerektirir ki bu, kimliğin teklifiğini ve tekilliğini ifade eder (Lynch, 2018). Her kentin kimliğinde, o kentin süreklilik kazanmış olan ayırt edici özellikler saklıdır (Keleş, 2005). Bu bağlamda kent kimliği, kentin kendine özgü karakter ve farklılıklarını yansıtmakta ve kente özgünlük kazandıran kimlik elemanlarının etkileşimlerinden oluşmaktadır (Ertin, Zülfikar ve Atik, 2015; Oktay, 2011). Kentlerin kimlikleri tarihsel olarak yavaş

büyüyen, değişen ve uzun bir tarihsel geçmişe sahip katmanların bir birikimidir (Tekeli, 1991). Kentler bir anda ortaya çıkmış değil, zaman içerisinde oluşmuş, kişiliğini ve kimliğini kazanmış, farklılıkları ve özgümlükleri içeren bütünsel yapılardır (Aliagaoglu, 2018). Kent kimliği, kentlerin sahip oldukları özellikler açısından birbirinden farklılaşması olduğundan, bu özellikler kente içkin olan kültürün bir yansımasıdır. Kentsel mekândaki kimlikler, kent kültürü üzerinden inşa edilmekte ve bu kültürle varlığını sürdürmektedir. Kentler, farklı kültürlerin karşılaştıkları, iç içe geçtikleri ya da çatıştıkları mekânlar olarak tezahür etmektedir.

Bir toplumsal ürün olarak mekânsallık, toplumsal edim ve ilişkilerin aynı zamanda hem aracı hem sonucu, hem ön kabulü hem de tezahürüdür (Soja, 2015). Bu bağlamda kentsel mekanlar, sosyal süreçler ile mekansal oluşumların birbirinden ayrılmaz özelliklere sahip olduğu boyutlar içermektedir. Kent mekânları kentlerin ortak yaşam kültürünü, kolektif deneyimlerini ve gündelik yaşam imgesel boyutlarını içeren yapılardır (Aytaç, 2017). Kentsel mekânlar, birbirinden farklı düşünce ve yaşam biçimine sahip insanları bir arada tutması hasebiyle bir kültür mozağini oluşturmakta ve değişik renk ve materyallerle kentsel kültürü oluşturmaktadır (Tatlidil, 1992). Kentler her ne kadar kültürel açıdan benzer özellikler taşısa da, tarihsel açıdan farklılıklarıyla kendilerine özgü kimlikler oluşturmuştur (Tatlidil, 2009). Bu yönleriyle kentler farklı biçimlerde tanımlanmışlardır. Dönemsel olarak Bronz Çağı, Orta Çağ, Roma kenti, medeniyet ve ulusal olarak Osmanlı, Yunan, Türk ya da Arap kenti, egemen dini inanca göre İslam kenti ve coğrafi mekâna göre Akdeniz kenti gibi atıflarla tanımlamalar yapılmaktadır (Ünlü, 2017). Dahası, kent kimliğinin inşasında stereotipler önemli bir yer tutmaktadır. Bu stereotipler, bahsi geçen kentleri tanımda önemli ipuçları sunmaktadır. Paris’in bir aşk şehri, Şikago’nun mafya merkezi veya Zürih’in bankalar ve bankerler kenti olarak stereotipleştirilmesi bunun örneklerindedir (Bilgin ve Uğurlar, 2010). Kentsel stereotipler, kent kimliğini anlamada ve tanımlamada önemli kaynaklardandır. Kentler, sahip oldukları kimliklerle birbirinden mekânsal açıdan farklılaşmaktadır, çünkü kentsel kimlikler mekânda inşa edilmekte ve mekâna dayanmaktadır. Kentsel mekânların çerçevesini oluşturan sınırlar, diğer bir ifadeyle, kentsel sınırlar, kent kültürünü ve kimliğini sembolize eden hatlar olarak cereyan etmektedir.

Kentsel sınırlar, kentsel dokunun mekânsal organizasyonunu oluşturan çok katmanlı ve karmaşık sistemlerdir (Sinirlioğlu, 2015). Kentsel sınırlar salt mekânsal öğeler değil, aynı zamanda işlevsel, sosyo-ekonomik ve politik özelliklere sahip çok boyutlu varlıklardır (Çelebi-Gürkan ve Özarslan, 2019). Kentsel mekânlar, kentlere özgü kimliklerin çerçevesini, başlangıç ve bitiş noktalarını belirleyen sınırlarla şekillenmektedir. Kentsel kimlikler kentsel sınırlarla birbirinden ayrılmakta ve kentsel sınırlara dayalı olarak bir kimlik ya da kimlikler silsilesi oluşmaktadır. Bu açıdan kentsel mekânı belirleyen sınırlar, her şeyden önce, kente ait olanı temsil etmektedir. Kente ait olan, kenti tanımlayan ve kenti farklılaştıran özellikler, kentsel sınırlarla belirlenmektedir. Kentsel kimlikler kentsel sınırlarda vücut bulmakta, kentsel sınırlarla temsil edilmekte ve meşruiyetini kentsel sınırlardan almaktadır. Çünkü kentsel sınırlar, kentsel kimliklerin inşa edildiği mekânlardır.

2. Kentsel Kimliklerin İnşa Edildiği Mekânlar Olarak Kentsel Sınırlar

Kentler sosyal bilimlerin ve özelde de sosyolojinin temel inceleme alanıdır. Kentsel alan, sosyolojik birikimin ve deneyimin şekillendiği bir alandır. Bu alanda sosyoloji kentlerin toplumsal haritasının yanı sıra fiziksel haritasını da açıklamaktadır (Alver, 2017). Kentlerin fiziksel haritası, sosyolojik anlamda kentsel mekâna tekabül etmektedir. Kentsel mekânlar kentsel kimliklerin inşa edildiği mekânlar olarak tezahür etmektedir. Kentsel kimlikler tarihsel, toplumsal, ekonomik, siyasal, kültürel, dini, etnik vb. bağlamlarda oluşan deneyimlerin, ilişki ağlarının ve yorumlama tarzlarının bileşiminden meydana gelmektedir. Kent kimliğinin inşasında, kente ilişkin deneyimler ve bu deneyimlerin aktarılması önemli bir role sahiptir. Paris, İstanbul, Nice, Los Angeles, Bodrum denildiğinde, hemen herkesin üzerinde anlaşıldığı bir kimlik akla gelmekte ve bu kimlik de kente özgü deneyimlerin insanlar

arasında veya medya aracılığıyla aktarılması neticesinde şekillenmektedir (Tekeli, 1991). Kent kimliğinin inşasında kültürel değerler ve önemli şahsiyetler etkili olmaktadır. Mevlâna yüzyıllar önce yaşamasına rağmen, ortaya koyduğu hoşgörü felsefesi günümüzde halen devam etmektedir. Öyle ki günümüzde Mevlâna ve onu temsil eden Mevlâna Müzesi, Konya'nın bir simgesi haline gelmiştir. Ayrıca kent kimliği, o kentteki somut unsurların anlam kazanmasıyla da şekillenmiştir. Antalya'nın deniz, kum ve güneş üçlüsü ile turizm bağlamında bir kimlik kazanması bunun bir örneğidir (Belge, 2018). Bu bağlamda kentsel kimlikler doğal ve yapay çevresel özelliklerin yanı sıra sosyal, kültürel ve ekonomik özelliklerin etkileşimiyle oluşmuş, durağan değil, değişen yapılardır (Aliagaoglu ve Mirioğlu, 2020). Bu anlamda kentler sahip olduğu toplumsal ve kültürel değerlerle özgün bir kent kimliği oluşturmaktadır. Kentsel kimlikler, sözü edilen değerleri içeren ve diğer kentlerden farklılaşan yönleri ön plana çıkarmaktadır.

Kentsel kimliklerin kentsel sınırlar içerisinde inşa edildiğine ilişkin çok sayıda örnek verilebilir. Nasıl ki leblebi Çorum'u, horoz Denizli'yi, incir Aydın'ı, lületaş Eskişehir'i hatırlatıyorsa, İzmir deyince deniz, Adıyaman deyince tütün, Antalya deyince turizm akla gelmektedir. Adana kebabıyla, Ağrı dağıyla, Artvin Kafkasör yaylasıyla, Batman Hasankeyf'iyle övünüyorsa, Samsun için Atatürk Anıtı, Sinop için tarihi cezaevi, Sivas için kangal köpeği, Van için kedi övünç kaynağı olmuştur. Çay Rize'yi ne kadar anlatıyorsa, kömür madenleri Zonguldak'ı en az onun kadar anlatmaktadır. Karabük'te Safranbolu neyse, Bolu'da Abant gölü odur. Çiğköfte Şanlıurfa'nın özelliklerini ne kadar yansıtıyorsa, bürokrasi de Ankara'yı o kadar yansıtmaktadır. Kütahya zihinlere Çini'yi nasıl kazımışsa, Denizli Horoz'u zihinlere aynı şekilde kazımıştır. Isparta için Gül'ün değeri, Kars için Ani Harabelerinin değerinden daha az değildir. Giresun fındığın, Nevşehir peribacalarının, Afyon kaymağın başkenti olurken, Amasya elmaya, Kayseri mantıya, Malatya kayısıya başkentlik yapmaktadır. Bitlis beş minaresiyle tanınıyorsa, Gaziantep de baklavasıyla tanınmaktadır. Diyarbakır karpuzuyla, Erzurum çağ kebabıyla, Gümüşhane pestiliyle, Hatay künefesiyle meşhursa, Kahramanmaraş'ın dondurması, Karaman'ın koyunu, Konya'nın Mevlana'sı, Trabzon'un ekmeği, Tunceli'nin Munzur vadisi meşhurdur. Öte yandan nasıl ki İbrahim Erkal Erzurum'un, İbrahim Tatlıses Şanlıurfa'nın, Mahsun Kırmızıgül Diyarbakır'ın, Kenan Doğulu İstanbul'un, Sezen Aksu İzmir'in sesi olmuşsa, Bingöl'ün Alişan'ı, Gaziantep'in Ebru Gündeş'i, Sivas'ın Emel Sayın'ı, Adana'nın Ferdi Tayfur'u sesin sembolik isimleri olmuştur. Şener Şen Adana'yla ne kadar bütünleşmişse, Kadir İnanır Ordu'yla o kadar bütünleşmiştir. Erzurum Acun Ilıcalı ile bilinirken, Beyazıt Öztürk Artvinli olması ile bilinmektedir. Ayrıca Muğla Çökertme türküsüyle özdeş olurken, Hey Onbeşli Onbeşli Tokat'ın, Cemile'nin Gezdiği Dağlar Meşeli Denizli'nin, Hastane Önünde İncir Ağacı Yozgat'ın, Eklemeler Koca Konak Aydın'ın türküsüdür. Dahası, Adnan Menderes deyince Aydın'ın, Süleyman Demirel deyince Isparta'nın, Turgut Özal deyince Malatya'nın, Recep Tayyip Erdoğan deyince Rize'nin adı zikredilir. Kuşkusuz buna benzer örnekleri çoğaltmak mümkün. Bu örneklerde vurgulanması gereken temel husus, her kente ilişkin öne çıkan özelliklerin o kentin sınırları içerisinde inşa edilmiş olmasıdır. Her kent kendi sınırları içerisinde bir kimlik oluşturmakta ve bu kimliği çeşitli sembollerle ifade etmektedir. Bu örneklerden hareketle, Türkiye'de kentsel kimliklerin şu özelliklere sahip olduğu anlaşılmaktadır: hatırlatıcı olması, bir övünç kaynağına dönüşmesi, o kentin özelliklerini yansıtmaması, zihinlere kazıyıcı olması, sahip olduğu değerleri öne çıkarması, taşıdığı niteliklere başkentlik yapması, kentin tanınmasına katkı sunması, neyi meşhurdur sorusunun cevabını güçlü bir şekilde doldurması, ait olduğu mekânın sesini temsil etmesi, bütünleşme ve özdeşleşmeyi gerçekleştirebilmesi, her daim zikredilmesi gerekir. Bu bağlamda kentsel kimlikler, sembolize ettiği özellikler üzerinden inşa edilmektedir.

Türkiye'de kentsel kimliklerin kentsel sınırlar çerçevesinde nasıl inşa edildiğini daha iyi kavrayabilmek amacıyla iki farklı kentin karşılaştırması gereklidir. Bu gereklilikte, örneklem olarak Erzurum ve İzmir kentleri düşünülmüştür. Söz konusu kentlerin düşünülmesinde, bu kentlerin çok yönlü bir karşılaştırma yapılabilmesine imkân sunması etkili olmuştur. Her iki kent, farklı tarihsel, toplumsal,

kültürel, siyasal, ekonomik dinamiklere sahiptir. Erzurum, dadaşlar diyarı olarak tanımlanmakta, dadaşlık, iyi silah kullanan, güzel cirit oynayan, ata iyi binen, halk oyunlarını bilen, maddiyata önem vermeyen, delikanlı, mert, yiğit, cesur gibi anlamlara geldiği gibi erkek kardeş, büyük erkek kardeş, ağabey gibi anlamlara sahip olan, büyüklere karşı saygıyı, ağırbaşlılığı, söz dinlemeyi sembolize eden ve erkekler için kullanılan bir ifadedir (Tezcan, 1987; Aliğaoğlu, 2018). Erzurumlu olmayı ifade eden dadaşlık, geleneksel ve ataerkil düzeni vurgulayan, erkeğin otoritesini güçlendiren yönleri içermektedir. Buna karşın İzmir, gavur İzmir olarak tanımlanmakta, söz konusu kimliğin Batı yaşantı kalıplarına açıklığı, kentli nüfusun bağnaz tutumlarını benimsemediği ve yeniliğe açık olduğu vurgulanmaktadır (Tekeli, 1991). Bu bağlamda, İzmir’in Batılı bir kent kimliğine sahip olduğu, buna karşın Erzurum’un ise Doğulu kent kimliğine sahip olduğu anlaşılmaktadır. Kuşkusuz söz konusu kimliklerde belirli değişimler yaşamış ve yeniden inşa edilmiştir. Ne Erzurum salt olarak Doğu, ne de İzmir salt olarak Batı’dır. Erzurum Doğulu bir kent kimliğine sahip olduğu kadar belirli ölçülerde Batılılaşmış, İzmir Batılı bir kent kimliğine sahip olduğu kadar Doğu’dan aldığı göçlerle kimliğini yeniden yapılandırmıştır. Bu açıdan söz konusu kentler örneğinden hareketle Türkiye’de kentsel kimliklerin melez desenler oluşturdukları gözlenmiştir. Bununla birlikte, Erzurum, dindar ve muhafazakâr bir toplumsal yapıya sahip olması sebebiyle değişime açık olmayan, kadınların kamusal alana çıkamadığı, mahremiyetin sınırlarının sıkıca korunduğu bir kent (Tezcan, 1987) olurken, İzmir, kadınların evine kapanmadığı, toplumsal yaşama erişebildiği, kendi iradesini kullanabilen bireylerden oluşan bir kenttir (Tekeli, 2010). Bununla birlikte, Erzurum, dindar bir kent olması hasebiyle yardımlaşma ve hayırseverlik gibi gelenekleri tarihsel olarak inşa etmiş bir kent (Tezcan, 1987) olurken, İzmir, pek çok Anadolu kentinde yer alan geleneklerin meşruluğunu sağlayan itaat kültürünün olmadığı bir kent olarak düşünülmektedir (Bilgin, 2010). Son olarak, İzmir, uzun bir tarihselliği içinde bulunduran bir kent olmasına karşın tarihi bir kent değil (Bilgin, 2010), daha ziyade, bir liman kenti kimliğine sahip kenttir (Tatlıdil, 2009). Ancak Erzurum, tarihselliği iliklerine kadar nüfuz etmiş, tarihselliğiyle her surette övünen, tarihi kent kimliğine sahiptir. Erzurum ve İzmir karşılaştırması, kentsel kimliklerin kentsel sınırlar içinde inşa edildiğinin en somut örnekleri olmuştur. Burada vurgulanması gereken husus, hem Erzurum’un hem de İzmir’in kentsel kimliklerinin bitmiş gerçeklikler olmadığı, bilakis dinamik bir şekilde değişip dönüştüğüdür. Köksal Alver’in de işaret ettiği gibi, kent kimliği dinamik bir yapıdır, bir kez oluşup öylece kalmaz, zamanla kimlik unsurlarında değişimler olabilir (Alver, 2017). Bu değişimler, özellikle kentsel mekândaki toplumsal süreçlerin bir ürünü olarak şekillenmektedir.

3. Kentsel Mekândaki Toplumsal Süreçlerin Yansıması Olarak Kentsel Sınırlar

Kentsel sınırlar içerisinde yer alan kimlikler türdeş olmadığı gibi, kentsel kimliklerin çerçevesini oluşturan kentsel sınırlar da katı, sabit ve durağan değildir. Kentsel mekânda inşa edilen kimlikler toplumsal süreçlerin bir sonucu olarak değişime uğramaktadır. Bu süreçlerin başında kuşkusuz göç ve kentleşme yer almaktadır. Farklı tarihsel dönemlerde yapılan göç hareketleri ve kentleşme süreçleri neticesinde ülkelerin, kentlerin, mahallelerin toplumsal yapıları değişime uğramakta ve ortaya yeni bir kimlik çıkmaktadır. Kentte yaşayanlar ya da kente sonradan göç edenlerin oluşturdukları deneyimler, o kentin kimliğini oluşturmaktadır. Kemal Karpat’ın da vurguladığı gibi, göçmenler katıldıkları topluma kendi görüşlerini, yaşamlarını, değerlerini katar ve katıldıkları toplumdan da aynı şekilde alırlar. Bunun sonucunda ortaya yeni bir toplum çıkar ve bu toplum daha önceki toplumun ve devletin ismini taşıdığı gibi iç kimliği açısından yenidir (Karpat, 2010). Öyle ki, göç, kimlik üzerinde önemli ve uzun soluklu etkileri olan karmaşık bir psikososyal süreçtir (Akhtar, 2018). Göç ve kentleşmeyle birlikte kentlerin toplumsal yapısı değişime uğrar. Bu değişim neticesinde kentlerde farklı kimlikler birbiriyle karşılaşır, iç içe geçer ya da çatışır ancak yaşanan değişim kentlerde toplumsalın yeniden inşasını kaçınılmaz kılar. Kentlerde meydana gelen toplumsal süreçler, kentsel kimliklerin yeniden inşasını gerektirir. Kentleşme sürecinin kentleşme olarak da ifade edilen bir

boyutu da bulunmaktadır. Türkiye’de kente göç edenlerin kültürel bir dönüşüm geçirerek kentli değerleri benimseyemedikleri için söz konusu dönüşümdeki gecikmeyi ifade etmek amacıyla kentleşme kavramı kullanılmıştır (Tekeli, 2011). Bu açıdan Türkiye’nin kentl(i)leşme deneyimi kentsel kimlikler açısından yeniden inşası anlamına gelir. Kentsel kimliklerin yeniden inşası, kentsel mekânın ve kentsel sınırların yeniden inşası anlamını taşır. Kentsel kimlikler bitmiş, tamamlanmış ve durağan yapılar değil, aksine bitmemiş, tamamlanmamış ve dinamik yapılardır. Sürekli değişime uğrayan, farklı bağlamlarda, değişik görünümde ve yeni yüzlerle şekillenen kentsel kimliklerin dinamik yapısı, üzerinde yer aldığı kentsel mekânı ve onun sınırlarını da doğrudan etkisi altına almaktadır. Kentsel kimliklerin farklılaşan ve değişen yapısı göz önüne alındığında, kentsel mekânı çevreleyen sınırların değişime açık olduğu anlaşılmaktadır.

Henry Lefebvre’nin mekânın üretimi olarak tanımladığı değişim, sermayenin krizden çıkabilmek için mekânı dönüştürdüğü, yeniden ürettiği ve yeni mekânlar oluşturarak kendi meşruiyetini yeniden sağladığı bir gelişmeyi işaret etmektedir (Lefebvre, 1991). Kentsel mekânın yapısı ve onun sınırları, sermayenin mekânı dönüştürmesi, kendisine yeni bir coğrafya yaratması ve yeni tahakküm örüntüleri oluşturmasıyla değişmektedir. Sermayenin mekân üzerindeki etkisi, sermayenin küreselleşmesinden, bilgi ve iletişim teknolojilerindeki gelişmelerden, kentsel yönetim ve mevzuat yapısından, ekonomik süreçlerden, üretim süreçlerinden, üniversite ve akademik açıdan kurumsallaşma süreçlerinden bağımsız değildir. Bu anlamda kentsel sınırlar sermayenin yayılmasına koşut bir biçimde yeniden üretilmektedir. David Harvey, kent hakkındaki herhangi bir genel kuramın, bir şekilde, kentin yüklendiği mekânsal biçimle kentteki toplumsal süreçleri bağdaştırması gerektiğini belirtir (Harvey, 2013). Kentlerin değişimi, mekân ile toplumun iç içe geçmesi ve birbirlerini dönüştürmesiyle gerçekleşir. Kentsel mekândaki kimlikler, kentteki toplumsal süreçler temelinde şekillenir. Sermaye, göç ve kentleşme süreçleri kentlerin toplumsal yapısında önemli değişimleri beraberinde getirmiş ve bu hareketlilik kentsel mekânı değiştirip dönüştürmüştür. Kentsel kimliklerin inşa edildiği mekânın sınırları ise sermaye, göç ve kentleşme süreçleriyle değişime uğramıştır. Kuşkusuz bunun en somut örneği coğrafyanın değişmesidir. Coğrafyanın değişmesi, toplum halinde yaşamının ve medeniyetin gelişiminin ifadesidir (Öztürk, 2014). Bu açıdan coğrafyanın değişimi, kentlerin coğrafi mekânının sermaye, göç ve kentleşme süreçleriyle giderek daralması, genişlemesi veya büyümesidir. Kentlerin coğrafi mekânının ve sınırlarının değişmesi ise, kentsel kimliklerdeki farklılaşmanın temelini oluşturmaktadır. Özellikle kentlerin coğrafi mekanlarının ve sınırlarının değişmesiyle ilgili verilebilecek en önemli örnek, Türkiye’deki birçok kentin büyükşehir olmasıdır. Bu süreç kentlerin coğrafyasının ve sınırlarının değişmesine, kentsel mekânda yeni toplumsal süreçlerin oluşmasına, bu nedenle kentsel kimliklerin yeniden inşa edilmesine sebebiyet vermiştir.

Kentsel kimliklerin yapısı farklı göç örüntüleriyle şekillenmektedir. İç ve dış göçler, bireysel ve kitlesel göçler, geçici ve kalıcı göçler, zorunlu ve gönüllü göçler, vasıflı ve vasıfsız göçler ve düzenli-düzensiz göçler kentsel kimliklerin oluşumunda başat bir role sahiptir. Bu göçlerle kentlerin kimlikleri yeniden şekillenmektedir. Türkiye’nin göç ve kentleşme deneyimi kent kimliğinin inşasında göçlerin merkezi bir yere sahip olduğunu göstermektedir. İstanbul, Ankara ve İzmir gibi kentler, yıllardır göç alan, göç veren, farklı göçmen kimliklerini bir arada bulunduran ve bu kimlikler üzerinden bir göç ve kentleşme deneyimi oluşturan mekânlardır. Bu kentlerin sınırları bir kez çizilmiş, belirlenmiş ve tamamlanmış değil, daha ziyade sanayileşme, kentleşme, göç hareketleri gibi geniş hacimli toplumsal süreçlere koşut olarak yeniden inşa edilmiştir. İstanbul örneği üzerinden düşünüldüğünde, İstanbul, sanayinin, ticaretin, ekonomik faaliyetlerin, hizmet sektörünün, kayıt dışı istihdamın, ucuz işgücünün, işsizlikten, yoksulluktan ve geçimsizlikten kurtulmanın, refah içerisinde yaşamının bir mekânı olarak işlevsel hale gelmiştir. Kırdan kente göç bağlamında İstanbul, göç etmeyi düşünenler için bir cazibe merkezine dönüşmüştür. Bu sebeple, İstanbul için taşı toprağı altın sözü büyük kentin çekiciliğini anlatmaktadır (Keleş, 2006). Türkiye’nin hemen her yerinden İstanbul’a göç edildiği gibi, İstanbul günümüz

küreselleşme çağındaki göç hareketleri açısından da kaynak, hedef ve transit kent konumundadır. Bu açıdan küresel göç hareketleri karşısında İstanbul adeta bir kervansarayına dönüşmüş durumdadır (Erder, 2015). Geniş ölçekli toplumsal süreçlerin mekânına dönüşen İstanbul’un kent kimliği ve kentsel sınırları sayısız biçimde değişip dönüşmüştür. Özellikle küresel yatırım projeleri, İstanbul’un kentsel mekânını yeniden organize etmeyi, dolayısıyla İstanbul kent sınırlarını yeniden düzenlemeyi kaçınılmaz kılmaktadır. Bu açıdan geniş ölçekli toplumsal süreçler kentsel mekânı ve onun sınırlarını doğrudan etkilemekte, dönüştürmekte ve yeniden şekillendirmektedir. Kentsel kimliğin inşasında uluslararası göç süreçleri de etkili olmaya başlamıştır. Özellikle Suriye’den Türkiye’ye son dönemde yapılan göçlerle birlikte, özellikle İstanbul gibi metropol kentlerde Suriyeli sığınmacı ve mülteciler yoğunlaşmaya başlamış, söz konusu göçler kentsel mekânda kalıcı bir nüfusun oluşmasına neden olmuş, bu da kentlerin kimliklerinde önemli bir yer tutmaya başlamıştır.

Bütünsel anlamda bakıldığında, Türkiye’de kentsel kimliklerin inşası kırdan kente göç, kentten kente göç ile küreselleşmiş uluslararası göç hareketleri bağlamında şekillenmiş ve bu süreç kentsel mekânı ve onun sınırlarını da doğrudan belirlemiştir. Kentsel sınırlar, gelişen ve değişen gelişmeler bağlamında göç ve kentleşme gibi toplumsal süreçlerle yeniden çizilmiş ve kentsel sınırlar kentsel kimliklerin yeni yüzünü, farklı yapısını ve değişen görünümünü temsil eder hale gelmiştir. Kentsel kimliklerin inşası kuşkusuz salt göç ve kentleşme hareketleriyle değil, aynı zamanda aile ve evlilikler yoluyla, ekonomik ve ticari faaliyetlerle, eğitim amacıyla, din kurumuyla, siyasal süreçlerle, kitle iletişim araçlarıyla, reklamlarla, filmlerle, müziklerle, belgesellerle, billboardlarla, turistik gezi ve ziyaretlerle de gerçekleşmektedir. Toplumsal süreçlerin geniş hacimli, dinamik ve çok boyutlu yapısı, kentsel kimliklerin inşasında doğrudan etkili olmuş ve hem kentsel mekânı hem de onun sınırlarını da şekillendirmiştir.

4. Yayılan Kentsel Kimliklerin Daralan Mekânları Olarak Kentsel Sınırlar

Kentsel kimlikler ile kentsel sınırlar arasındaki ilişkinin önemli bir yönü, ilkinin ikincisini aşan boyutlara sahip olmasıdır. Kentsel kimlikler her ne kadar kentsel sınırlar içinde inşa edilmiş olsalar da, esas olarak kentsel sınırları aşan boyutlara, etkilere ve sonuçlara sahip olmuşlardır. Kentsel kimliklerin içeriğini oluşturan değerler, anlamlar, düşünceler, semboller sadece buldukları kentlerle sınırlı kalmayıp, diğer kentleri, bölgeleri, ulusları da etkisi altına almaktadır. Kentsel sınırlar, kentsel kimliklerin başlangıç ve bitiş noktalarını belirtse de, kentlerin kimlikleri bu sınırları aşan boyutlar taşır. Bunun altında yatan temel motivasyon, kentsel kimliklerin ve kentsel sınırların bitmemiş gerçeklikler olarak devam eden bir süreç içerisinde yer almalarıdır. Bu açıdan kentsel kimlikler toplumsal değişme süreçleriyle kentsel sınırları aşarak farklı kentlere, bölgelere, mekânlara yayılırlar. Örneğin, Mevlâna, Konya kentinin bir simgesine dönüşmüş ve kent kimliğinin ayrılmaz bir parçası olmuştur. Ancak Mevlana’nın geçmişten günümüze taşıdığı hoşgörü felsefesi Konya’yla sınırlı kalmamış, diğer kentlere, bölgelere ve ülkelere yayılmıştır. Antalya’nın turistik kent kimliği, sadece Antalya’dan ibaret olmayıp, dünya ölçeğinde etkilerini göstermiştir. İstanbul’un kent kimliği, küresel bir vizyona sahip olduğundan, söz konusu kimlik küre üzerinde yayılmaktadır. Söz konusu örneklerden hareketle, kentsel kimliklerin bulunduğu kentleri aşip küresel ölçeklere varıncaya dek yayıldığı gözlenmiştir. Kuşkusuz bu yayılmada kentsel kimliklerin hareketli oluşu doğrudan etkili olmuştur.

Kentsel kimlikler kentsel sınırlarla karşılaştırıldığında daha hareketli yapılardır. Kentsel kimliklerin kentsel sınırları aşması, kentsel sınırları işlevsiz kılmak yerine onu değiştirip dönüştürmektedir. Çünkü kentsel sınırlar değişime açık mekânlardır, bir kere çizilmekle kalmaz, farklı süreçlerle yeniden şekillenmektedir. Günümüz metropol kentlerinin sınırları artan insan hareketliliği karşısında ortadan kalkmak ya da işlevsiz hale gelmek yerine söz konusu hareketliliği yeniden üreten, tanımlayan ve şekillendiren dinamiklerdir. Ancak kentsel kimliklerin değişen yapısı karşısında kentsel sınırlar durağan yapılarını koruma eğilimindedirler. Kentsel kimlikler yayılırken, kentsel sınırlar bu yayılma

karşısında daralmanın mekanına dönüşmektedir. Bir başka ifadeyle, yayılan kentsel kimlikler karşısında kentsel sınırlar daralan mekanlar olarak işlev görmektedir. Kentsel kimlikler etkileşime girerek farklılaşırken, kentsel sınırlar etkileşimler karşısında mutlaklığını muhafaza etmektedir.

Kentsel kimliklerin hareketli yapıları karşısında kentsel sınırların durağan görünümünü modernist ve postmodernist paradigma bağlamında anlamak olanaklıdır. Modernist paradigma açısından kentsel kimlikler kentsel sınırlarla bütünleşik yapılardır. Kentsel kimliklerin sınırları ile kentsel mekânın sınırları birbirine denk düşmektedir. Diğer bir ifadeyle, kentsel sınırların başlangıç ve bitiş noktaları ile kentsel kimliklerin başlangıç ve bitiş noktaları bir ve aynıdır. Çünkü modernist paradigmanın mekân ve kimlik siyaseti doğrusal, çizgisel ve merkezi bir süreç ve yönelim içermektedir. Bu paradigmadan hareketle, kentsel kimliklerin inşası kentsel sınırların içerisinde çizgisel, doğrusal ve merkezi bir temelde inşa edilmektedir. Ancak postmodernist paradigmanın mekân ve kimlik siyaseti modernist paradigmanın eleştirisi ve reddini içerdiğinden, kentsel kimlikler ile kentsel sınırlar birbirinden farklı süreçler izleyebilir. Kentsel sınırlar ile kentsel kimliklerin başlangıç ve bitiş noktaları birbirinden farklı olabilir. Çünkü postmodernist paradigmanın mekân ve kimlik siyaseti akışkan, geçirgen, merkezlessiz, dağınık ve parçalı bir şekilde cereyan etmektedir. Bu açıdan kentsel kimliklerin kentsel sınırları aşan boyutlarla yayılması, kentsel kimlikleri postmodernist bir çerçeveye oturturken, kentsel sınırların kentsel kimlikler karşısında durağan bir yapıda olması, kentsel sınırları modernist paradigmanın mekân ve kimlik siyasetine uygun hale getirmektedir. Kentsel kimlikler merkezlessiz bir yapıda değişirken, kentsel sınırlar merkezleşmenin bir tezahürü olmaktadır. Bu açıdan kentsel kimliklerin yayılması karşısında kentsel sınırlar daralan mekanlara dönüşmektedir.

Kentsel kimliklerin yayılmasında göçler önemli bir yer tutmaktadır. Çünkü göçler, salt mekânsal bir hareketlilik değil, aynı zamanda toplumsal ve kültürel bir harekettir (Yalçın, 2004; Canatan, 2013). Göç eden insanlar göç ettikleri mekânlara değerlerini, geleneklerini, ilişki biçimlerini, kısacası kimliklerini de taşırlar ve göç edilen mekânda kimliklerini etkileşimsel olarak yeniden kurarlar. Göçmenler, göç edilen toplumun bir parçasına dönüşür ve geldiği yerle irtibatını sürdürerek kimliğini yeniden inşa eder. Göçlerle birlikte göçmenlerin kimlikleri de daha geniş bir alana yayılır. Kırdan kente göçte sıklıkla görülen bu durum, kentler arasındaki göçlerde de görülmektedir. Kentsel kimlikler göçlerle daha geniş bir mekâna yayılırlar. Yayıldıkları yeni mekânları kuşatırlar, etkilerler, karşılıklı değiştirip dönüştürürler. Kentsel kimlikler yayılırken, kentsel sınırlar bu yayılma karşısında daralan mekâna dönüşürler. Çünkü kentsel sınırlar yayılan kentsel kimliğin bir mekâna bağlı olduğunu her surette vurgularlar.

Türkiye'nin göç ve kentleşme süreçlerine yakından bakıldığında, büyük kentlere yapılan göçlerle birlikte kentsel mekânda farklı kimliklerin kendilerini sunumladıkları görülür (Keleş, 2006). Göçlerle birlikte kentsel kimlikler göç edilen yeni kentsel mekânda görünür hale gelmektedir. İstanbul'da Ordulular gecesi, Ankara'da Kars-Ardahan-Iğdır tanıtım günleri, İzmir'de Diyarbakırlıların kültür gecesi, Kocaeli'nde Artvinliler buluşması bu konuda öne çıkan örneklerdendir. Bu örnekler, söz konusu kentlerin kimliklerini sunumladıkları mekanlara dönüşmektedir. Ordu'nun, Kars'ın, Ardahan'ın, Iğdır'ın, Diyarbakır'ın, Artvin'in ve daha birçok kentin farklı kentsel mekanlarda yapmış oldukları etkinlikler, bu kentlerin sahip olduğu kimliklerin buldukları kentlerin dışına, özellikle de metropol kentlere doğru yayıldıklarını gösterir. Ancak söz konusu kentlerin kimlikleri her ne kadar metropol kentlere yayılmış olsalar da, kentsel sınırlar tarafından daraltılmaktadır. Kentsel sınırlar, yayılan kentsel kimliklerin daralan mekanları halini almıştır. Bunun ana sebebi, kentlerin kendi sınırları içerisinde bir kimlik inşa etme isteğidir. Bir diğer ifadeyle, kentler, kentsel mekânı çevreleyen sınırlar içerisinde bir kimlik inşa etme ve onu diğer kimliklerden farklılaştırma, özgün kılma ve yüceltme eğilimindedirler. Bu sebeple, kentler, kimliklerinin yayılması yerine kentsel sınırlarla daraltılmasını amaçlarlar. Küresel ölçekte yayılan kentsel kimliklerin daralan mekânları öncelikle ulusal sınırlar daha sonra ise kentsel sınırlardır. Küresel-ulusal bağlamda kentsel kimlikler küresel

ölçekte yayılırken ulusal ölçekte daralmaktadır. Ulusal-kentsel bağlamda ise kentsel kimlikler ulusal düzeyde yayılırken kentsel ölçekte daralmaktadır. Küresel medyanın ve kitle iletişim araçlarının gelişimiyle birlikte, kentsel kimlikler daha hızlı bir şekilde hem ulusal hem de küresel düzlemde yayılmakta, kentsel sınırlar hızla yayılan kentsel kimliklerin daraltan mekanları olarak kendisini yeniden üretmektedir.

5. Kentsel Kimliklerin İç İç Geçtiği ve Çatıştığı Mekânlar Olarak Kentsel Sınırlar

Kentsel kimlikler ile kentsel sınırlar arasındaki ilişkinin bir başka tarafı ise, kentsel sınırların farklı kentsel kimliklerin iç içe geçtiği ya da çatıştığı mekânlara dönüşmesidir. İç içe geçişin ve çatışmanın kaynağını, kentsel kimliklerin kentsel sınırları aşması kadar kentsel kimliğin bileşenlerinin farklı kent mekânlarını içerecek şekilde tanımlanması da oluşturmaktadır. Sözü edilen iç içe geçişler ile çatışmalar Türkiye’de kamuoyuna ve medyaya da yansımaktadır. Kentsel sınırların kentsel kimliklerin iç içe geçtiği mekânlar olması, bir kenti tanımlayan bir özelliğin sadece o kentle sınırlı olmayıp diğer kentleri de içermesidir. Bir başka ifadeyle, kentsel kimliklerin birbiriyle bütünleşmesi olarak tezahür eden bu süreç, kentsel kimliklere ilişkin bir veya daha fazla özelliğin bir başka kent ya da kentler tarafından paylaşılmasıdır. Ancak kentsel sınırların kentsel kimliklerin çatıştığı mekânlar olması ise, bir kente ait özelliğin diğer kentler tarafından sahiplenilmesi, sadece kendine has bir özellikmiş gibi görmesi, söz konusu özelliği diğer kent ya da kentlerle paylaşmamasıdır. Kentsel sınırların kentsel kimliklerin de sınırları olarak görüldüğü bu süreç, kentlerin birbirleriyle amansız bir mücadeleye girdikleri, tartıştıkları ve anlaşmazlığa düştükleri bir yapıda devam etmektedir.

Kentsel sınırların kentsel kimliklerin iç içe geçtiği bir mekân olması, kentsel kimliklerin sadece bir kentle sınırlı kalmayıp diğer kentleri de etkisi altına alması, sahip olduğu özelliği diğer kent ya da kentlerle paylaşmasıdır. Bu süreç, kentsel kimliklerin kentsel sınırları aştıkları bir süreç olup, herhangi bir özellik sadece bir kente özgü değil, daha ziyade çok sayıda kenti içeren bir yapıdadır. Kentsel kimliklerin kentsel sınırlarla sınırlı kalmadıkları bu süreçte, kentsel sınırlar ayrıştırmanın ve çatışmanın değil, aksine bütünleşmenin ve iç içe geçmenin bir ifadesi olmaktadır. Bu açıdan bakıldığında, Türkiye’de kentsel kimliklerin iç içe geçtiği çok sayıda kentler bulunmaktadır. Örneğin, tarihsel kent imgesi üzerinden bakıldığında, Türkiye’de kentlerin genel ekseriyetinin ortak özelliğinin tarihi bir özelliğe sahip olduğu görülür. Bu anlamda Sivas tarihi bir kent olma özelliğini taşıırken, Konya bu özelliğin dışında değildir. Kars binlerce yıllık bir tarihe sahip iken, Bilecik bugün ortaya çıkmamıştır. Çanakkale’de tarih yazılırken Erzurum’da yazılanlar da tarihidir. Kentlere turizm üzerinden baktığımızda, turistik kent kimliğinin çok sayıda kentin ortak özelliği olduğu kolayca görülür. Antalya turistik kent kimliğinin en tipik özelliğini taşıırken, Muğla bu özelliği taşıyan kentlerden biridir. İzmir turizmin köşe taşlarından olurken, Aydın’ın turistik kent kimliği en az diğerleri kadar gelişmiştir. Giresun fındığın kenti olarak bilinirken, Ordu, Trabzon, Rize ve Artvin fındığın üretildiği kentler arasında yer almaktadır. Sanayi kenti açısından İstanbul ile Kocaeli’nin, tekstil kenti açısından Bursa ve Denizli’nin, maden kenti açısından Zonguldak ile Manisa’nın ortak özellikleri göze çarpmaktadır. Buradaki temel husus, sözü edilen kentlerin sınırlarının diğer kentlerle bütünleşmenin sacayağı olmasıdır. Bir diğer ifadeyle, kentsel sınırlar, kentsel kimliklerin iç içe geçtiği mekânlara dönüşmüştür. Söz konusu kentlere dair özellikler, hem bulunduğu kentin kimliğine yönelik önemli ipuçları sunarken, hem de diğer kentlerle olan ortak özellikleri de yansıtmaktadır. Kentsel sınırlar, kentsel kimliklerin iç içe geçtiği mekânlar olduğu gibi, birbiriyle çatıştığı mekânlar olarak da ön plana çıkmaktadır.

Kentsel kimliklerin çatıştığı mekânlar olarak kentsel sınırlarla ilgili olarak Türkiye’de çok sayıda örnek vermek olanaklıdır. Gaziantep kent kimliğiyle özdeşleşmiş olan Antep Fıstığının hangi kente ait olduğu hususunda Gaziantep, Şanlıurfa ve Siirt arasında süregelen bir tartışma bulunmaktadır. Şanlıurfalıların Urfa fıstığı, Gaziantep’lilerin Antep fıstığı, Siirtlilerin ise Siirt fıstığı olarak tanımladığı fıstık her ne kadar Gaziantep’le özdeşleşmiş olsa da, Tarım ve Orman Bakanlığı Tarım Ürünleri Piyasalarına göre Antep

fıstığı, Türkiye’de 2020 yılı itibariyle en fazla Şanlıurfa’da, daha sonra Gaziantep’te ve son olarak Siirt’te üretilmektedir (Bkz. Tarım ve Orman Bakanlığı, 2022). Fıstık her ne kadar Şanlıurfa’da daha fazla üretilse de, Gaziantep kentiyile özdeşleşmiştir. Buna karşın söz konusu kentler arasında fıstığın kime ait olduğu konusunda önemli anlaşmazlıklar görülmektedir. Öyle ki, söz konusu anlaşmazlıklar patent tartışmalarına dönüşmüş ve yargıya varıncaya dek uzamıştır (Bkz. URL-1; URL-2). Tokat ile Sivas arasında yaşanan kebab tartışması da bir başka örneği oluşturmaktadır. Tokatlılar kebabın sebzelerinin kendilerine ait olduğunu, kebabın kendilerine has yöresel bir yemek olduğunu vurgularken, Sivaslılar Tokat kebabından farklı bir kebab yaptıklarını, Tokatlılardan daha iyi yaptıklarını ileri sürmektedirler (Bkz. URL-3). Tokat ve Sivas kentleri arasında kebabın hangi kente ait olduğu ve kebabı hangi kentin daha iyi yaptığı yönünde karşılıklı açıklamalar, kentsel kimliklerin kentsel sınırlar üzerinden çatışan özelliklere sahip olduğunu göstermektedir.

Kentsel kimliklerin çatıştığı mekânlar olarak kentsel sınırları anlamada çığköfte önemli bir örneği teşkil etmektedir. Çığköfte, Adıyaman kent kimliğiyle özdeş bir şekilde hem bulunduğu kentte hem de diğer kentlerde, bölgelerde ve ülkemizde tanınmış bir boyuta sahip olsa da, Şanlıurfa çığköftenin asıl olarak kendilerine ait olduğunu vurgulamış, dolayısıyla çığköftenin hangi kente ait olduğu sorusu, kentlerin kültürel kimliğine dayalı çatışmaların oluşmasına neden olmuştur. Her iki kent çığköftenin kendilerine ait olduğunu ısrarla sürdürmekte ve aralarındaki çığköftenin kime ait olduğu konusunda çatışma devam etmektedir (Bkz. URL-4). Çağ kebabı, Erzurum kent kimliğinin temel göstergelerinden olarak bilirse de, Artvin’e ait olduğu yönündeki Artvinlilerin ortaya koyduğu argümanlar, çağ kebabının bu iki kentin kimlik inşa pratiklerindeki çatışmalı alanı göstermektedir (Bkz. URL-5). Artvin ile Rize il sınırında yer alan Kıyıcık Plajı, bu iki kent tarafından sahiplenilmiş ve bu plajın kendi sınırları içerisinde yer aldığını iddia etmiştir. Bu durum her iki kent arasında anlaşmazlıkların oluşmasına sebep olmuştur (Bkz. URL-6). Kentsel sınırların bir çatışma mekânı olduğuna dair bir başka örnek ise, Malatya ile Adıyaman arasında yaşanan sınır anlaşmazlığı olmuştur. Sınır anlaşmazlığı, Malatyalılar tarafından yapılan yol çalışması nedeniyle başlamış, yaklaşık yüz kişilik Adıyamanlı bir grup Malatyalılara saldırmış ve yaşanan olayda beş kişi yaralanmıştır (Bkz. URL-7). Kentsel sınırlardaki anlaşmazlığın bir diğer durağı ise, Denizli ile Aydın arasında yaşanan kanyon tartışmasıdır. Söz konusu kanyonun iki ilin benim-benim kavgası nedeniyle kurduğu ifade edilmektedir. Kanyona Denizlililer İnceğiz, Aydınlılar ise Arapapıştı ismini verirken, son yıllarda Muğla’nın dâhil olmasıyla birlikte anlaşmazlık başka bir boyuta ulaşmıştır (Bkz. URL-8).

Burada vurgulanması gereken temel husus, kentsel kimliğin kentsel sınırları aşan bir boyutta olması ve bulunduğu yöreye ait olmasına karşın, bahsi geçen kentler tarafından da kentsel kimliğin merkezi ögesi olarak tanımlanmasıdır. Her kent, kendi kimliğini oluştururken, kentsel sınırları aşan öğeleri kentsel sınırları içerisinde tanımlamaya çalışmakta ya da kentsel kimliğin temel bileşenlerinden olan bir öğeyi, kentsel sınırlarla çerçevelemektedir. Kentsel sınırlar içerisinde tanımlama ya da kentsel sınırlarla çerçeveleme girişimi, kentlerin kimlik inşa pratiklerinin iç içe geçen ya da çatışan mekân olduğunun göstergesidir. Toplumsal süreçlere bağlı olarak kentsel kimlikler yayılırken, bu yayılma farklı kentsel kimliklerin iç içe geçmelerine ya da birbirleriyle çatışmalarına sebebiyet vermektedir. Kentsel kimliklerin iç içe geçişi ya da çatışması, kentsel sınırları yeniden üretmekte ve güçlendirmektedir. Bu açıdan kentsel kimliklerle kentsel sınırlar arasındaki ilişki karmaşık, çok yönlü ve dinamik özellikler taşımaktadır.

SONUÇ:

Kent, mekân, sınır ve kimlik sarmalında Türkiye’de kentsel kimliklerin inşasında kentsel sınırların rolü ele alınmıştır. Türkiye’nin farklı kentlerinden örneklerle kentlerin kimlik inşası sürecine odaklanılmış ve bu süreçte kentsel sınırların nerede yer aldığı, ne gibi bir role sahip olduğu ve hangi yaklaşımları

ortaya koyduğu analiz edilmiştir. Bu çerçevede, bu çalışma kapsamında, birbiriyle ilişkili olarak dört farklı yaklaşım tespit edilmiştir. Bu yaklaşımları şu şekilde toplamak mümkündür:

Birincisi, kentsel kimliklerin kentsel sınırlar bağlamında inşasıdır. Buna göre, her kentin kimliği, kendi mekânsal sınırlar içerisinde inşa edilmektedir. Her kent kimliğini kendisini diğerlerinden ayırıştırarak, biricikleştirerek ve yüceleştirerek inşa etmektedir. Kentsel kimlikler birbirlerinden sınırlarıyla ayrılmaktadır, çünkü her birinin kimliği farklı özelliklere sahiptir. Kentsel kimliklere ilişkin değerler, semboller, özellikler vb. o kimliğin sacayağını oluşturmaktadır. Her kentin kimliği biriciktir, ona ait özellikler diğer kentlerde bulunmaz, yalnız o kente aittir, bu da onu biricik kılmaktadır. Her kent kimliğini yüceleştirmekte, kutsallaştırmakta ve değerler silsilesinde en üst sırada yer almaktadır. Onu eleştirmek ya da sorgulamak söz konusu olamaz, bilakis onun yüceliğine sürekli atıfta bulunur. O kentte yaşayanlar kentin kimliğinden her zaman övünç duyarlar. Bu açıdan her kentin kimliğinin diğerinden ayrıldığı, biricik görüldüğü ve yüceleştirildiği bir bağlamda, kentsel sınırların merkezi bir rolü bulunmaktadır. Kentsel sınırlar, kentsel mekânın başlangıç ve bitiş noktalarını belirleyen, kimliğin çerçevesini çizen ve katı, sabit ve durağan bir yapı ve görünüme sahip hatlardır. Kentsel kimlikler kentsel sınırlar üzerinden inşa edilmektedir. Türkiye’deki kentlere ilişkin örnekler, kentsel kimliklerin kentsel sınırlar dâhilinde inşa edildiğinin somut göstergeleridir.

İkincisi, kentsel sınırların kentsel mekandaki toplumsal süreçlerin bir yansımasıdır. Buna göre kentsel sınırlar dinamik yapılardır, toplumsal süreçlerin bir yansıması olarak belirmektedirler. En temel toplumsal süreçlerden biri, kuşkusuz göçlerdir. Göçler, toplumsal değişimin, daha özelden toplumsal yapının değişiminin temel bir ögesidir. İnsanlar buldukları yerden başka bir yere göç ettiğinde kimliğini de göç ettiği mekâna taşımakta ve orada diğer kimliklerle etkileşime girerek yeniden kurmaktadır. Kentlere yapılan göçler kentsel mekânı ve onun sınırlarını da değiştirmektedir. Yerel, ulusal, uluslararası ve küresel ölçekteki göç hareketleriyle kentlerin toplumsal yapısı değişmekte, kent nüfusu giderek artmakta, sermaye kentsel mekânı dönüştürmekte, göçmenler kentlere yayılmakta ve bu toplumsal süreçler kentsel mekânı çevreleyen sınırların değişmesine neden olmaktadır. Toplumsal süreçlerle kentsel mekânın yeniden yapılanmasının bir yansıması olarak kentsel sınırlar, daralmakta, genişlemekte ya da farklı şekillerde görünür hale gelmektedir. Kentsel sınırlar, katı, sabit ve durağan değil, aksine toplumsal süreçlere bağlı olarak farklı şekillerde, değişik görünümde ve yeni yüzleriyle öne çıkmaktadır. Türkiye’nin göç ve kentleşme deneyimi, kentsel mekandaki toplumsal süreçlerin kentsel sınırları nasıl belirlediğini göstermesi açısından önemlidir.

Üçüncü yaklaşım, kentsel kimliklerin yayılması karşısında kentsel sınırların daralmasıdır. Bu yaklaşıma göre, kentsel kimlikler buldukları kentlerin sınırlarının dışına doğru yayılırken, bu yayılma karşısında kentsel sınırlar daralan mekânlara dönüşmektedir. Kentsel kimliklerin yayılmasında çok sayıda faktör bulunmaktadır. Göçler, aile ve akrabalık ilişkileri, eğitim, din, siyaset, ekonomi, çalışma hayatı, medya, reklam, belgesel gibi nedenlerden dolayı kentsel kimlikler buldukları kentlerin sınırlarının dışına doğru yayılmaktadır. Modern-postmodern, ulusal-kentsel, küresel-yerel ölçeklerde yayılan kentsel kimlikler karşısında kentsel sınırlar daralan mekânlar olarak öne çıkmaktadır. Türkiye’de kentleşme ve göç deneyimi, kentsel kimliklerin yayılması açısından önemli örnekler sunmaktadır. Bu örneklerde kentlerin kimlikleri kendilerini farklı kentsel mekânlarda sunulamakta ya da bireyler ortak kentsel kimlikler bağlamında ortak deneyimler oluşturmaktadır. Ancak kentsel kimlikler bir yandan dışa doğru yayılım gösterse de, bir yandan da kentsel sınırlar bağlamında içe doğru daralma süreçlerini de oluşturmaktadır. Bu bakımdan Türkiye’de kentlerin kimliklerindeki değişimin dışa doğru yayılma ve kentsel sınırlar üzerinden içe doğru daralma boyutları bulunmaktadır.

Dördüncü ve son yaklaşım ise, Türkiye’de kentsel sınırların kentsel kimliklerin iç içe geçtikleri ve çatıştıkları mekanlar olmasıdır. Bu yaklaşım, kent, sınır, mekân ve kimlik ilişkisinde, kentsel kimliklerin inşasında kentsel sınırların hem iç içe geçen hem de çatışan boyutlara sahip olduğunu işaret

etmektedir. İç içe geçen yönü, kentlere özgü kimliklerin salt kentsel sınırlara hapsolmadığı, daha ziyade diğer kentlerle ve bölgeyle bütünleşmeyi sağlayacak özellikleri içerdiği. Diğer bir ifadeyle, bir kente ait özellikler, her ne kadar o kenti tanımlasa da, aslında çevresindeki diğer kentlerle birtakım ortaklıklar sebebiyle sahip olduğu kimliği paylaşması gerekir. Türkiye’de bir kente özgü olduğu düşünülen bir kimlik, aynı zamanda diğer kentlerin de paylaştıkları değerler arasında yer alır. Kimliğin birden fazla kenti içermesi, kentler arasında iş birliği ve dayanışmayı artırdığı gibi değerlerin paylaşılmasını da beraberinde getirmektedir. Ben kimim ya da biz kimiz sorularının yanıtı olarak beliren kimliğin, salt bir mekân yerine mekanlar arası etkileşimi içerdiği, değerlerin paylaşılması konusunda çeşitli ortaklıkların olduğu ve bunun da kentsel kimliklerin iç içe geçen karakterini ön plana çıkardığı gözlenmiştir. Kentsel kimlikler iç içe geçen boyutlara sahip olduğu gibi, kentsel sınırlar üzerinden çatışmanın da kaynağını oluşturur. Kentsel sınırlar, kimliklerin çatıştığı mekanlara dönüşmüştür. Kentsel kimliklerin toplumsal değişim sürecine bağlı olarak yayılması karşısında kentsel sınırların bu süreçte kentsel kimlikleri daraltması, çatışmanın temel motivasyonunu oluşturmuştur. Türkiye’de kentsel kimliklerin kentsel sınırları aşan boyutlarda seyretmesi kentsel kimliklerin iç içe geçtiğini gösterirken, kimliğin hangi kente ait olduğu tartışması üzerinden kentsel sınırların çatışmanın temelini oluşturmuştur.

Neticede, Türkiye’de kentsel sınırlar kentsel kimliklerin inşasında birincil düzeyde bir role sahiptir. Kentsel kimlikler kentsel sınırlara dayalı olarak inşa edildiği gibi onu aşan, değiştirip dönüştüren boyutlarda da inşa edilmektedir. Kentsel sınırlar bağlamında inşa edilen kentsel kimlikler, bitmiş gerçeklikler yerine toplumsal değişim sürecine bağlı olarak farklılaşan ve değişen yapıda şekillenmektedir. Türkiye’nin toplumsal yapısında meydana gelen değişimler, kentsel kimlikleri ve kentsel sınırları da doğrudan etkisi altına almış ve kent, sınır, mekân ve kimlikler değişime bağlı olarak yeniden inşa edilmişlerdir. Türkiye’nin toplumsal değişim deneyimi ışığında bakıldığında, kentsel kimliklerin kentsel sınırlara dayalı olarak inşa edildiği, kentsel sınırların kentsel mekanlardaki toplumsal süreçlerin bir yansıması olarak belirdiği, kentsel kimliklerin yayılması karşısında kentsel sınırların daralan mekanlara dönüştüğü ve kentsel sınırların kentsel kimliklerin iç içe geçtiği ve çatıştığı mekanlar halini aldığı anlaşılmıştır.

Etik Standart ile Uyumluluk

Çıkar Çatışması: Yazar, kendileri ve / veya diğer üçüncü kişi ve kurumlarla çıkar çatışmasının olmadığını beyan eder.

Etik Kurul İzni: Bu çalışma için etik kurul iznine gerek yoktur.

Finansal Destek: Yoktur.

Teşekkür: Yoktur.

KAYNAKÇA:

- Akhtar, S. (2018). Göç ve Kimlik: Kargaşa, Sağaltım ve Dönüşüm, Çev. Sedef Ayhan, İstanbul: Sfenks Kitap Yayınları.
- Aliağaoğlu, A. (2018). Türkülerde Erzurum: Bir şehir kimliği çalışması, Süleyman Demirel Üniversitesi Fen-Edebiyat Fakültesi Sosyal Bilimler Dergisi, (44), 14-25.
- Aliağaoğlu, A. ve Uğur, A. (2018). Logolarda Erzurum kent kimliği: Yorumlayıcı anlamaya dönük bir çalışma, Atatürk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi, 22(4), 2357-2379.
- Aliağaoğlu, A. & Mirioğlu, G. (2020). Urban identity of Balıkesir. International Journal of Geography and Geography Education (IGGE), (42), 374-399.
- Alver, K. (2017). Kent imgesi. Kent sosyolojisi. Edt. Köksal Alver, Konya: Çizgi Kitabevi Yayınları.
- Aytaç, Ö. (2017). Kent mekânlarının sosyo-kültürel coğrafyası, Kent Sosyolojisi, Edt. Köksal Alver, Konya: Çizgi Kitabevi Yayınları.
- Balcıoğlu, İ. (2007). Sosyal ve psikolojik açıdan göç. İstanbul: Elit Kültür Yayınları.
- Belge, R. (2018). Denizli kent kimliğini oluşturan coğrafi öğeler, Ege Coğrafya Dergisi, 27(2), 167-181.
- Bilgin, N. (2010). Sunuş: İzmir’in İnsanları ya da İnsanların İzmir’i, İzmirli Olmak Sempozyum Bildirileri, 22-24 Ekim, İzmir.
- Bilgin, N. ve Uğurlar, P. (2010). İzmir ve İzmirli'lere İlişkin Algı ve Temsiller, İzmirli Olmak Sempozyum Bildirileri, 22-24 Ekim, İzmir.
- Canatan, K. (2013). Avrupa toplumlarının göç algıları ve tutumları: Sosyolojik bir yaklaşım, Sosyoloji Dergisi, 3(27), 317-332.
- Çelebi-Gürkan, Ü. ve Özaslan, N. (2019). Dönüşen kamusal mekân: İstanbul-Göktürk örneği, Uluslararası Sosyal Araştırmalar Dergisi, 12(62), 490-504.
- Erder, S. (2015). İstanbul Bir Kervansaray (mı)? Göç Yazıları, İstanbul: İstanbul Bilgi Üniversitesi Yayınları.
- Ertin, D. G., Zülfikar, H. C. ve Atik, D. (2015). Kent Kimliğinin Kentsel Peyzaj Bağlamında Değerlendirilmesi: Edirne Örneği, 9. Uluslararası Sinan Sempozyumu, 21-22 Nisan, Edirne.
- Harvey, D. (2013). Sosyal adalet ve şehir. Çev. Mehmet Morali, İstanbul: Metis Yayınları.
- Karpat, K. H. (2010). Osmanlı’dan günümüze etnik yapılanma ve göçler. Çev. Bahar Tırnakçı, İstanbul: Timaş Yayınları.
- Keleş, R. (2005). Kent ve kültür üzerine. Mülkiye Dergisi, 29(246), 9-18.
- Keleş, R. (2006). Kentleşme politikası. Ankara: İmge Kitabevi Yayınları.
- Koyuncu, A. (2013). Kimliğin inşasında kent: Konya örneği. Akademik İncelemeler Dergisi, 8(2), 155-179.
- Laborit, H. (1990). İnsan ve kent. Çev. Bertan Onaran, İstanbul: Payel Yayınları.

- Lefebvre, H. (1991). The Production of space. United Kingdom: Blackwell Publishing.
- Lynch, K. (2018). Kent imgesi. Çev. İrem Başaran, İstanbul: Türkiye İş Bankası Kültür Yayınları.
- Oktay, D. (2011). Kent kimliğine bütüncül bir bakış. İdealkent Dergisi, 2(3), 8-19.
- Öztürk, M. (2014). Tarih felsefesi. Ankara: Akçağ Yayınları.
- Sinirlioğlu, H. (2015). Kentsel sınır kavramı: İstanbul, Batı Ataşehir'deki fiziksel ve sosyal sınırlar üzerine bir değerlendirme, 9. Uluslararası Sinan Sempozyumu, 21-22 Nisan, Edirne.
- Soja, E. W. (2015). Postmodern coğrafyalar: Eleştirel toplumsal teoride mekânın yeniden ileri sürülmesi. Çev. Yunus Çetin, İstanbul: Sel Yayıncılık.
- Şentürk, Ü. (2016). Modern kent: Mekanın yapay metamorfozu. Toplumsal analizler ekseninde kent fragmanları. Edt. Özgür Sarı ve Ali Esgin, Ankara: Phoenix Yayınları.
- Tarım ve Orman Bakanlığı Tarım Ürünleri Piyasaları. (2022). "Antep Fıstığı", <https://arastirma.tarimorman.gov.tr/tepge/Menu/27/Tarim-Urunleri-Piyasalari>, (Erişim Tarihi: 17.01.2022).
- Tatlıdil, E. (1992). Göç ve kentleşmenin sosyal boyutu. Sosyoloji Dergisi, (3), 45-54.
- Tatlıdil, E. (2009). Kent ve kentli kimliği; İzmir örneği. Ege Akademik Bakış, 9(1), 319-336.
- Tekeli, İ. (1991). Kent planlaması konuşmaları. Ankara: TMMOB Mimarlar Odası Yayınları.
- Tekeli, İ. (2010). İzmir'in Farklılığı Üzerine Düşünmenin Değişik Yolları. İzmirli Olmak Sempozyum Bildirileri, 22-24 Ekim, İzmir.
- Tekeli, İ. (2011). Göç ve ötesi. İstanbul: Tarih Vakfı Yurt Yayınları.
- Tezcan, M. (1987). Erzurum kültürü ve kişiliği. Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Fakültesi Dergisi, 20(1), 275-287.
- URL-1; "Antep Fıstığında patent tartışması", <https://www.haberler.com/antep-fistiginda-patent-tartismasi-haberi/>, (Erişim Tarihi: 17.01.2022).
- URL-2; "Urfa-Antep çekişmesi sürüyor! Başkan Şahin yine paylaştı", <https://www.urfanatik.com/haber/5755907/urfa-antep-cekismesi-suruyor-baskan-sahin-yine-paylasti>, (Erişim Tarihi: 17.01.2022).
- URL-3; "Sivas ve Tokat arasında kebab tartışması", <http://www.radikal.com.tr/turkiye/sivas-ve-tokat-arasinda-kebab-tartismasi-1108790/>, (Erişim Tarihi: 17.01.2022).
- URL-4; "Çiğköfte tartışması: Urfa'nın mı, Adıyaman'ın mı?" <https://www.tukenmezhaber.com/article/27002/cig-kofte-tartismasi-urfanin-mi-adiyamanin-mi>, (Erişim Tarihi: 17.01.2022).
- URL-5; "Çağ kebabının anavatani neresi?", <https://www.haberturk.com/htgastro/lezzetli-hatlar/cag-kebabinin-anavatani-neresi-2546793>, (Erişim Tarihi: 17.01.2022).
- URL-6; "İki ilin paylaşmadığı plaj... Bakanlık devreye girdi", <https://www.hurriyet.com.tr/gundem/iki-ilin-paylasamadigi-plaj-devreye-bakanlik-girdi-40893543>, (Erişim Tarihi: 17.01.2022).

URL-7; “İki il arasında sınır tartışması yeniden alevlendi”, <https://malatyahaber.com/haber/iki-il-arasinda-sinir-tartismasi-5-yarali/>, (Erişim Tarihi: 17.01.2022).

URL-8; “Sen-ben kavgası kanyonu kuruttu”, <https://www.milatgazetesi.com/haber/sen-ben-kavgasi-kanyonu-kuruttu-9273/>, (Erişim Tarihi: 17.01.2022).

Uzun, İ., Akyol-Altun, T. Didem ve Bal, Eylem. (2010). İzmir’in İzmir’i: Kentsel Bellek Üzerine Mekânsal Bir Çalışma. İzmirli Olmak Sempozyum Bildirileri, 22-24 Ekim, İzmir.

Ünlü, T. S. (2017). Kent kimliğinin oluşumunda kentsel bellek ve kentsel mekân ilişkisi: Mersin örneği. Planlama Dergisi, 27(1), 75-93.

Yalçın, C. (2004). Göç sosyolojisi. Ankara: Anı Yayınları.

EXTENDED SUMMARY

Research Problem:

This study aims to understand the role of urban borders in the construction of urban identities. For this purpose, the relationship between city, space, boundary and identity is tried to be understood with examples from the identities of cities in Turkey.

Research Questions:

While Turkey's cities construct their identities based on historical, social, cultural, political and economic factors, they are also constructed within the framework of urban space, urban geography and urban borders. The main problematic of this study is what urban borders symbolise, where urban borders are located in the construction of urban identities, how social processes in urban space are reflected on urban borders, how urban borders become shrinking spaces in the face of the expansion of urban identities, and how urban borders turn into spaces where urban identities intertwine and conflict.

Literature Review:

Cities are places where economic activities such as industry, trade and services take place, where the population is stratified, where occupational differentiation becomes visible, where almost every member of society with differences finds something from themselves, and which host the mental/thinking background of all kinds of our actions (Balcioglu, 2007; Şentürk, 2016; Aytaç, 2017). Cities symbolise the product of a social cluster (Laborit, 1990). In this respect, cities are structures with identity and have a unique identity, personality, image and lifestyle (Alver, 2017). Identity requires an object to be defined, distinguished from other things and recognised as an entity, which implies the uniqueness and singularity of identity (Lynch, 2018). In the identity of each city, the distinctive features of that city that have gained continuity are hidden (Keleş, 2005).

Methodology:

Within the framework of this problematic, the study attempts to understand urban borders in Turkey in four different contexts: as spaces where urban identities are constructed, as a reflection of social processes in urban space, as shrinking spaces of expanding urban identities, and as spaces where urban identities intertwine and clash.

Results and Conclusions:

The first is the construction of urban identities in the context of urban borders. Accordingly, the identity of each city is constructed within its own spatial borders. Each city constructs its identity by differentiating itself from others, making it unique and sublimating it. Urban identities are separated from each other by their

borders, because the identity of each city has different characteristics. Values, symbols, characteristics etc. related to urban identities constitute the pillar of that identity. The identity of each city is unique, its characteristics are not found in other cities, they belong only to that city, which makes it unique. Each city glorifies and sanctifies its identity and ranks it at the top of the list of values. It is out of the question to criticise or question it; on the contrary, it constantly refers to its greatness. Those who live in that city are always proud of its identity. In this respect, urban borders have a central role in a context where the identity of each city is distinguished from the other, seen as unique and glorified.

Secondly, urban borders are a reflection of social processes in urban space. Accordingly, urban borders are dynamic structures, they appear as a reflection of social processes. One of the most fundamental social processes is undoubtedly migration. Migration is a fundamental element of social change, more specifically the change of social structure. When people migrate from one place to another, they carry their identity to the place they migrate to and reconstruct it there by interacting with other identities. Migration to cities also changes the urban space and its borders. Migration movements at local, national, international and global scales change the social structure of cities, the urban population gradually increases, capital transforms urban space, migrants spread to cities and these social processes cause the borders surrounding urban space to change.

The third approach is the contraction of urban borders in the face of the spread of urban identities. According to this approach, while urban identities spread beyond the borders of the cities in which they are located, urban borders turn into shrinking spaces in the face of this spread. There are many factors in the diffusion of urban identities. Urban identities spread beyond the borders of the cities where they are located due to reasons such as migration, family and kinship relations, education, religion, politics, economy, working life, media, advertisement, documentary. In the face of urban identities spreading on modern-postmodern, national-urban, global-local scales, urban borders come to the fore as shrinking spaces. The experience of urbanisation and migration in Turkey offers important examples in terms of the diffusion of urban identities.

The fourth and final approach is that urban borders in Turkey are spaces where urban identities intertwine and conflict. This approach points out that urban borders have both intertwined and conflicting dimensions in the relationship between city, border, space and identity, and in the construction of urban identities. The intertwined aspect is that city-specific identities are not confined to urban borders, but rather include features that will enable integration with other cities and the region. In other words, although the characteristics of a city define it, it should share its identity with other cities in its neighbourhood due to certain commonalities. In Turkey, an identity that is considered to be unique to a city is also among the values shared by other cities. The fact that the identity includes more than one city increases co-operation and solidarity between cities, as well as the sharing of values.